

ГАРМОНІЗАЦІЯ СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ІЗ СТАНДАРТАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7205>

ЛЕСНІКОВА

Марина Валентинівна

кандидат економічних наук,
старший науковий
співробітник, завідувач
сектора професійної освіти
відділу освітньої статистики і
аналітики Державної наукової
установи «Інститут
освітньої аналітики»,
м. Київ, Україна

Анотація. У статті розглянуто питання гармонізації статистичної звітності у сфері професійної освіти України відповідно до стандартів Євростату. Проаналізовано чинні форми державної статистичної звітності, окреслено їх недоліки та неузгодженість із європейськими класифікаціями: МСКО-2011, ISCED-F 2013, NUTS. Сформовано уніфіковані метадані ключових показників: учні, вступники, випускники, працевлаштування, персонал. Визначено основні бар'єри: застарілість методів збору, відсутність вікової деталізації, розбіжності в типології закладів та програм. Запропоновано шляхи вдосконалення: перехід до збору даних із адміністративних реєстрів, узгодження понятійного апарату, створення цифрової інфраструктури. Дослідження має практичне значення для модернізації національної системи освітньої статистики у контексті євроінтеграції.

Ключові слова: професійна освіта; освітня статистика; гармонізація з ЄС; статистичний показник; статистична звітність; порівняність; гармонізація.

У контексті євроінтеграційного курсу України та на виконання заходів, означених у Дорожній карті гармонізації системи показників освітньої статистики України із стандартами ЄС (Кабінет Міністрів України, 2025), особливої актуальності набуває питання узгодження статистичної звітності у сфері професійної освіти (далі — ПО) з методологічними вимогами Євростату (European Union. Eurostat, 2025b). Актуальність дослідження зумовлена також потребою розроблення уніфікованих метаданих статистичних показників, які б відповідали міжнародним стандартам збору та обробки даних. Гармонізація статистичних даних у сфері ПО з підходами Європейського Союзу (далі — ЄС) сприятиме посиленню довіри до вітчизняної статистичної звітності і створить умови для участі України в глобальних дослідженнях.

Метою статті є аналіз стану організації і напрямів удосконалення статистичної звітності у сфері професійної освіти України відповідно до вимог Євростату.

Згідно з поставленою метою у статті окреслено такі **завдання**:

- проаналізувати чинну систему збору статистичних даних у сфері ПО України;
- оцінити відповідність національних статистичних показників вимогам Європейської системи збору даних з освіти;
- дослідити європейські практики організації статистичного моніторингу професійної освіти з метою виокремлення релевантних підходів для імплементації в українську систему;
- визначити основні проблеми та бар'єри гармонізації освітньої статистики в частині ПО, зокрема методологічного, технічного та організаційного характеру.

Проблематика гармонізації статистичних показників ПО України з європейськими стандартами поступово набуває актуальності в контексті євроінтеграційного курсу держави. У низці досліджень українських та європейських авторів висвітлюються теоретико-методологічні та практичні аспекти адаптації національної освітньої статистики до вимог ЄС.

Так, у роботі Ю. Іриневиц (2024) проаналізовано сучасний стан і перспективи інтеграції України до Європейського простору освіти через вдосконалення статистичного забезпечення галузі. Авторка підкреслює необхідність синхронізації національних показників з європейськими класифікаціями та створення єдиної цифрової платформи збору освітньої статистики (Іриневиц, 2024). Вченими (Леснікова & Мельник, 2018) запропоновано підходи до вдосконалення форм державної статистичної звітності закладів професійної освіти. Особлива увага приділяється формалізації понять, стандартизації категорій здобувачів освіти та технічній модернізації інструментів збору інформації. М. Єршов (2019) наголошує на проблемах цифрової трансформації системи професійної освіти, які безпосередньо впливають на якість статистичного спостереження (Єршов, 2019). Вказано на обмежену цифрову компетентність учасників освітнього процесу та розрив між вимогами до даних і технічною спроможністю закладів ПО їх забезпечити. Розкрито потенціал використання цифрових платформ для збору та обробки статистичних даних (Єршов, 2019).

Європейські джерела, зокрема аналітична публікація Eurostat (2025), надають важливі орієнтири для порівняльного аналізу. Передусім представлено структуру участі молоді у професійній освіті за рівнями МСКО-2011 та типами програм, а також гендерну сегрегацію та розподіл учасників за галузями навчання (European Union. Eurostat, 2025c). В аналітичному огляді на порталі Eurydice (2024) висвітлено реформування системи ПО в Україні через призму європейських практик. Окрему увагу приділено запровадженню національної рамки кваліфікацій, адаптації класифікації освітніх програм (ISCED-F 2013) та підвищенню прозорості результатів навчання для покращення порівняльності статистичних даних у міжнародному вимірі (European Commission. Eurydice, 2024). Автори дослідження (Hryshchenko, Derdi, Kuznietsov, Paska & Tsybulnyk, 2025) аналізують практику моніторингу відповідності між попитом на професії та пропо-

зицією освітніх послуг, що є необхідною умовою для створення релевантної статистики ПО.

Загалом огляд літератури свідчить про зростання інтересу до теми узгодження статистичних механізмів у професійній освіті з європейськими стандартами. Проте досі відчутною є нестача комплексних досліджень, які б інтегрували методологічні, цифрові та адміністративні аспекти гармонізації вітчизняної освітньої статистики у сфері ПО до вимог ЄС, що підтверджує наукову новизну та актуальність запропонованого дослідження.

ЄС розглядає систему ПО як один із головних інструментів досягнення стратегічних цілей у сфері зайнятості, інклюзії та конкурентоспроможності, стимулює розвиток сучасних, гнучких та результативних систем професійної освіти (CEDEFOP, 2024). За даними Євростату, у 2023 р. з-поміж усіх здобувачів освіти країн Євросоюзу 48,3 % були здобувачами другого етапу середньої освіти, до якої належать учні 10-11 (12) класів закладів загальної середньої освіти та учні (слухачі) закладів професійної освіти, які здобувають повну загальну середню освіту; 44,1 % — здобували вищу освіту (рис.1). За означений період в Україні 28 % здобувачів навчались на другому етапі середньої освіти, 16,4 % — були здобувачами короткого циклу вищої освіти, або фахової передвищої освіти та 50,1 % — здобували вищу освіту.

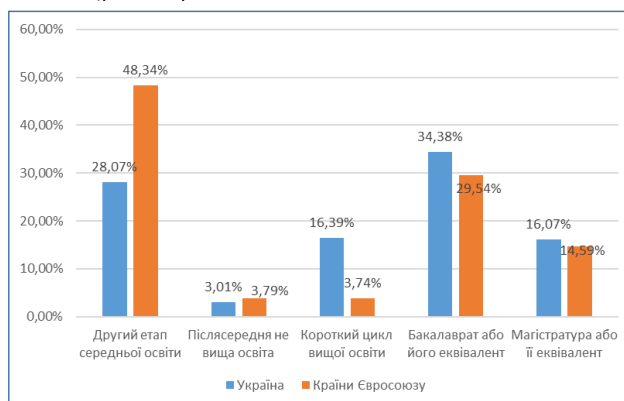

Рис. 1. Здобувачі освіти країн Євросоюзу та України у 2023 році, %

Джерело: Побудовано автором за матеріалами Pupils and students enrolled by education level, sex and age. [Dataset] (European Union. Eurostat, 2025a)

Як видно з рис. 1 другий етап середньої освіти, до якої належать також і учні (слухачі) закладів ПО, є досить популярним освітнім рівнем у країнах Євросоюзу, якому віддали перевагу 48,3 % здобувачів. Слід також зазначити, що ПО є важливою складовою освітньої політики ЄС, що

забезпечує стійкий розвиток, зміцнення людського капіталу та конкурентоспроможність на глобальному рівні. Вона сприяє не лише задоволенню потреб ринку праці, а й підтримці соціальної згуртованості та економічної стійкості країн-членів Євросоюзу. В Україні система ПО не так популярна, що можна пояснити насамперед застарілими стереотипами непрестижності даної складової освіти серед молоді, недостатньою популяризацією робітничих професій, обмеженим розумінням її ролі як важливого чинника економічного розвитку держави (Леснікова, 2022). Станом на 1 квітня 2025 р. лише 12,5% здобувачів освіти в Україні віддали перевагу ПО (рис. 2).

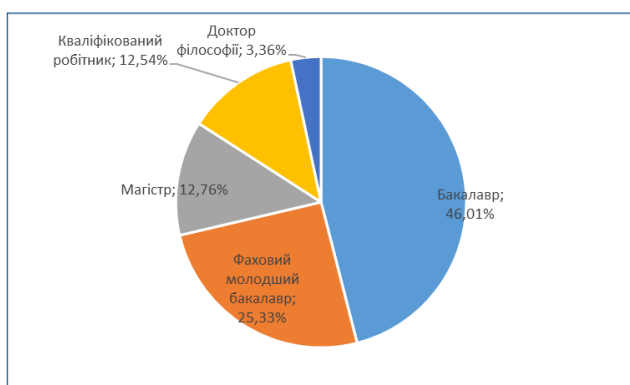

Рис. 2. Здобувачі освіти в Україні станом на 1 квітня 2025 року, %

Джерело: Побудовано автором за матеріалами *Регіональне замовлення. Здобувачі освіти станом на 1 квітня 2025 року* (Кваліфікаційна мапа України, 2025)

У сучасних умовах саме ПО відіграє ключову роль у забезпеченні національної економіки кваліфікованими кадрами, що вимагає наявності повної, достовірної та уніфікованої статистичної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень на державному та регіональному рівнях.

Збір даних освітньої статистики у сфері ПО відбувається за наступними формами статистичної звітності:

- Форма № 1 (профтех) — зведена «Зведений звіт про підсумки роботи професійно-технічних навчальних закладів» (річна). Затверджена на-

казом Держкомстату України і МОН України від 3 серпня 2000 р. № 259/364 (Державний комітет статистики України & МОН України, 2000a).

- Форма № 2 (профтех) «Звіт професійно-технічного навчального закладу про приймання учнів та слухачів на 1 вересня __ року» (річна). Затверджена наказом Держкомстату України і МОН України від 3 серпня 2000 р. № 259/364 (Державний комітет статистики України & МОН України, 2000b).

- Форма № 3 (профтех) «Звіт професійно-технічного навчального закладу про контингент учнів та слухачів за __ календарний рік» (річна). Затверджена наказом Держкомстату України і МОН України від 28 листопада 2000 р. № 380/560 (Державний комітет статистики України & МОН України, 2000c).

З моменту свого затвердження, форми статистичної звітності у сфері ПО не оновлювались. Стає зрозумілим, що у контексті гармонізації системи показників освітньої статистики України із стандартами ЄС вони потребують перегляду та вдосконалення.

Нині статистикою ПО збираються метадані показників, які узагальнено в такі групи:

1. Учні та слухачі, які навчаються у закладах ПО.
2. Вступники до закладів ПО.
3. Випускники закладів ПО.
4. Працевлаштування випускників.
5. Працівники закладів ПО.

У наведених нижче таблицях метадані показників подано у форматі, що відповідає вимогам стандартизації освітньої статистики. Також здійснено зіставлення українських даних із класифікаціями та категоріями Євростату.

Таблиця 1 містить метадані щодо обліку осіб, які здобувають первинну професійну підготовку або проходять перепідготовку в закладах ПО. Вона є базовою для аналізу контингенту здобувачів освіти та дає змогу оцінити масштаби участі в системі ПО, важливі для планування регіонального та державного замовлення, ресурсів.

Таблиця 1.

Метадані статистичного показника — Учні та слухачі, які навчаються у закладах ПО

Параметр	Опис
Назва показника	Учні та слухачі, які навчаються у закладах ПО
Опис показника	Кількість осіб, які на момент звітного періоду здобували первинну професійну підготовку, проходили перепідготовку, підвищували кваліфікацію
Одиниця виміру	Осіб

Продовження таблиці 1.

Параметр	Опис
Статистична одиниця спостереження	Заклад професійної освіти
Періодичність збору	Двічі на рік
Дата спостереження	Станом на 1 вересня звітного року, станом на 1 січня звітного року
Метод збору	Форми державної статистичної звітності № 1 (профтех) «Зведений звіт про підсумки роботи професійно-технічних навчальних закладів» за відповідний навчальний рік, форма № 3 (профтех) — зведена «Зведений звіт про контингент учнів та слухачів професійно-технічних навчальних закладів» за календарний рік
Географічне охоплення	Україна (загалом), області, міста
Розрізи даних	Рівень освіти, регіон, форма власності закладу (державна, комунальна), попередня освіта, форма навчання, галузь підготовки, джерело фінансування навчання, стать, вік, соціальна категорія, професія/спеціальність
Джерела даних	Міністерство освіти і науки України
Методологічні пояснення	Дані охоплюють учнів (слухачів) закладів ПО — випускників шкіл із зазначенням їх відповідного рівня середньої освіти, які проходили первинну професійну підготовку. До показника включаються дані про кількість учнів, слухачів із числа незайнятого населення та працівників, які проходили первинну професійну підготовку, перепідготовки та підвищення кваліфікації у закладі ПО, що звітуються, за договорами (направленнями) служби зайнятості або за власним бажанням.

Складено автором

У таблиці 2 описано показники осіб, які подали заяви та були зараховані на навчання, що є важливим для оцінювання рівня участі у ПО. Дані з цієї таблиці допомагають аналізувати зацікавле-

ність молоді та дорослого населення у здобутті професійних навичок, а також виявляти диспропорції за регіонами чи галузями.

Таблиця 2.

Метадані статистичного показника — Вступники до закладів ПО

Параметр	Опис
Назва показника	Вступники до закладів ПО
Опис показника	Кількість осіб, які подали заяви та були зараховані на перший курс до закладів ПО на початок навчального звітного року для здобуття первинної професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації
Одиниця виміру	Осіб
Статистична одиниця спостереження	Заклад професійної освіти
Періодичність збору	Щорічно
Дата спостереження	Станом на 1 вересня звітного року
Метод збору	Державна статистична звітність форма № 2 (профтех) — зведена «Зведений звіт про приймання учнів та слухачів до професійно-технічних навчальних закладів» на 1 вересня відповідного року
Географічне охоплення	Україна (загалом), області, міста
Класифікаційні ознаки	Регіон, форма власності, форма навчання, стать, джерело фінансування навчання (державне/регіональне замовлення, контракт), попередній рівень освіти, соціальна категорія, професія/спеціальність
Джерела даних	Міністерство освіти і науки України
Методологічні пояснення	Показник охоплює осіб з числа випускників ЗЗСО, які були офіційно зараховані на навчання до закладів ПО за освітньо-професійними програмами підготовки кваліфікованих робітників чи за освітньо-професійними ступенем фахових молодших бакалаврів (у частині професійної освіти). Також показник охоплює осіб з числа незайнятого населення та працівників, які були офіційно зараховані на навчання до закладів ПО з метою отримання первинної професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації

Складено автором

У таблиці 3 відображено кількість осіб, які завершили навчання та отримали документ установленого зразка. Вона дає змогу оцінити ефек-

тивність завершення освітніх програм, що важливо для аналізу успішності системи ПО.

Таблиця 3.

Метадані статистичного показника — Випускники закладів ПО

Параметр	Опис
Назва показника	Випускники закладів ПО
Опис показника	Кількість осіб з числа випускників ЗЗСО, які успішно завершили освітньо-професійну програму з підготовки кваліфікованих робітників чи освітньо-професійний ступінь фахових молодших бакалаврів (у частині професійної освіти) в закладах ПО та отримали документ установленого зразка. До показника включаються особи з числа незайнятого населення та працівників, які завершили навчання та отримали документ установленого зразка.
Одиниця виміру	Осіб
Статистична одиниця спостереження	Заклад професійної освіти
Періодичність збору	Щорічно
Дата спостереження	Станом на 1 вересня звітного року
Метод збору	Форма державної статистичної звітності № 1 (профтех) «Зведений звіт про підсумки роботи професійно-технічних навчальних закладів» за відповідний навчальний рік
Географічне охоплення	Україна (загалом), області, міста
Класифікаційні ознаки	Форма власності закладу, область, форма навчання, професія /спеціальність, галузевий напрямок, стать, соціальна категорія
Джерела даних	Міністерство освіти і науки України
Методологічні пояснення	До показника включаються лише ті особи, які завершили навчання, пройшли підсумкову атестацію та отримали документ державного зразка (свідоцтво, диплом кваліфікованого робітника тощо). Не враховуються особи, які вибули або були відраховані до завершення навчання

Складено автором

Таблиця 4 містить інформацію про рівень працевлаштування випускників за отриманими спеціальностями. Цей показник має важливе значення, оскільки відображає затребуваність

професій на ринку праці та ефективність підготовки кадрів, що є ключовим критерієм для оцінки якості здобутої ПО.

Таблиця 4.

Метадані статистичного показника — Працевлаштування випускників закладів ПО

Параметр	Опис
Назва показника	Працевлаштування випускників закладів ПО
Опис показника	Кількість учнів, слухачів з числа випускників закладів ПО, які були працевлаштовані за отриманою професією/спеціальністю
Одиниця виміру	Осіб
Статистична одиниця спостереження	Заклад професійної освіти
Періодичність збору	Щорічно
Дата спостереження	Станом на 1 вересня звітного року
Метод збору	Форма державної статистичної звітності № 1 (профтех) «Зведений звіт про підсумки роботи професійно-технічних навчальних закладів» за відповідний навчальний рік
Географічне охоплення	Україна (загалом), області, міста
Класифікаційні ознаки	Регіон, стать, галузевий напрямок, професії, що на ринку праці характеризуються самозайнятістю, соціальна категорія

Продовження таблиці 4.

Параметр	Опис
Джерела даних	Міністерство освіти і науки України
Методологічні пояснення	До показника включаються випускники, які працевлаштовані за отриманою професією, у тому числі за договорами з підприємствами і організаціями незалежно від їх підпорядкування та форм власності, за квотою, установленою для молоді на підприємствах і організаціях. До показника включаються також випускники, які продовжують навчання, призвані на військову службу, та випускники, які не працевлаштувались і звернулись за допомогою у працевлаштуванні до служби зайнятості

Складено автором

У таблиці 5 описано структуру персоналу, залученого до освітнього процесу, включаючи викладачів, майстрів та адміністрацію. Ця інформація важлива для планування кадрової політики, підвищення кваліфікації та забезпечення належної якості освітнього процесу.

Таблиця 5.

Метадані статистичного показника — Працівники закладів ПО

Параметр	Опис
Назва показника	Працівники закладів ПО
Опис показника	Кількість осіб, які здійснюють освітню, навчально-виробничу, методичну або виховну діяльність у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, відповідно до встановлених посад
Одиниця виміру	Осіб
Статистична одиниця спостереження	Заклад професійної освіти
Періодичність збору	Щорічно
Дата спостереження	Станом на 1 вересня звітного року
Метод збору	Форма державної статистичної звітності № 1 (профтех) «Зведений звіт про підсумки роботи професійно-технічних навчальних закладів» за відповідний навчальний рік
Географічне охоплення	Україна (загалом), області, міста
Класифікаційні ознаки	Посада (директор, заступник директора, викладач, майстер виробничого навчання, старший майстер), наявність наукового ступеня і вченого звання, стать
Джерела даних	Міністерство освіти і науки України
Методологічні пояснення	До педагогічних працівників відносяться особи, які займають штатні педагогічні посади у закладах ПО, незалежно від типу закладу чи форми власності. До показника включаються дані щодо кількості працівників: передбачених штатним розписом закладу на початок звітного навчального року; фактичної кількості працівників, яка була на початок звітного навчального року; працівників, які вибули з закладу протягом звітного навчального року; працівників на кінець звітного навчального року; працівників, які мають відповідну робітничу кваліфікацію за фахом відповідного розряду (класу, категорії); працівників, які мають робітничу кваліфікацію з двох і більше професій; працівників, які підвищили рівень своєї кваліфікації у звітному періоді; працівників, які підвищили кваліфікацію з питань безпеки життєдіяльності (охорони праці) у звітному періоді; працівників, яких заплановано направити на підвищення кваліфікації у наступному звітному періоді

Складено автором

У таблиці 6 порівнюються чинні підходи до збору освітньої статистики у сфері ПО в Україні з європейськими стандартами, виявлено відмінності та надано рекомендації для гармонізації. Це ключовий елемент для адаптації освітньої статистики у сфері ПО до вимог ЄС і досягнення прозорості та сумісності на міжнародному рівні.

Таблиця 6.

Порівняння підходів до збору статистичних даних у сфері ПО в Україні та статистичних стандартів ЄС

Аспект	Стан в Україні	Рекомендації щодо узгодження з Євростатом
Збір даних	Наразі в Україні статистика у сфері ПО збирається за формами державної статистичної звітності, які є застарілими та потребують удосконалення	Збір даних щодо ПО країн ЄС здійснюється у рамках спільного збору даних про освіту і навчання організованим: Інститутом статистики (UIS) Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО); Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Спільний збір має скорочену назву UOE (UNESCO-UIS/OECD/EUROSTAT). Збір даних UOE є збором адміністративних даних, який базується на витягах з адміністративних освітніх реєстрів країн Євросоюзу. Для гармонізації з Євростатом рекомендується відмова від форм звітності та перехід на збирання даних з адміністративних реєстрів
Інтенсивність участі у освітньому процесі	Освітньою статистикою у сфері ПО збираються дані щодо кількості тільки слухачів які навчаються на денній та вечірній формами навчання. Не збираються дані щодо кількості учнів за формами здобуття освіти. Статистикою ПО не збираються дані про інтенсивність участі у освітньому процесі здобувачів та працівників	У Євростаті поняття «інтенсивність участі» визначається як повний робочий день, неповний робочий день, еквівалент повного робочого дня. Необхідно узгодження понять інтенсивність участі у освітньому процесі здобувачів та працівників відповідно до підходів Євростату
Рівні освіти (МСКО 3, 4)	Не збираються дані відповідно до класифікації МСКО 2011: Учні, які навчаються на програмах післясередньої нетретинної освіти: – учні, які навчаються на першому (початковому) рівні професійної освіти (рівень МСКО — 3 другий етап середньої освіти, категорія 35 — старша середня професійно-технічна); – учні, які навчаються на другому (базовому) рівні професійної освіти (рівень МСКО 4 — післясередня нетретична освіта, категорія 44 — загальна, 45 — професійно-технічна)	Узгодження типів програм здобуття ПО відповідно до МСКО 2011
Типи закладів	Збираються дані за типами закладів відповідно за переліком, зазначеним у Статті 31 Закону України «Про професійну освіту». Збираються дані за формами власності (державна, комунальна), не збираються дані за іншими формами власності	Типи закладів освіти (Євростат): • громадські установи (Public institutions), • приватні установи (Private institutions), • приватні, залежні від держави установи (Private government dependant institutions), • приватні, незалежні від держави установи (Private government independent institutions). Необхідно узгодження типів установ відповідно до переліку Євростату
Вікова структура	У статистиці ПО відсутній деталізований розподіл за віком учасників освітнього процесу та працівників. Вікова структура збирається тільки за показником — учні та слухачі, які навчаються у закладах ПО. Віковий розподіл не збігається з Євростатом	Євростат використовує деталізований розподіл: 15–19, 20–24, ..., 60–64, 65+ (за роками). За віковим розподілом збираються усі показники статистики ПО. Для гармонізації необхідно запровадження вікового розподілу відповідно до Євростату усіх показників освітньої статистики у сфері ПО

Продовження таблиці 6.

Аспект	Стан в Україні	Рекомендації щодо узгодження з Євростатом
Регіональне охоплення	Освітня статистика у сфері ПО агрегована по Україні у цілому, областях, містах	Дані освітньої статистики у сфері ПО Євростату оприлюднюються країнами Євросоюзу та регіонами NUTS. Класифікація NUTS (номенклатура територіальних одиниць для статистики, скорочена NUTS) — це географічна номенклатура, яка поділяє економічну територію ЄС на регіони на трьох різних рівнях (NUTS 1, 2 і 3 відповідно, переходячи від більших до менших територіальних одиниць). Для забезпечення гармонізації рекомендується узгодження з класифікацією NUTS
Поняття «учень» і «слухач»	Статистикою ПО збираються дані по учнях (випускниках шкіл) та дорослому населенню (працівниках та незайнятому населенню)	У статистці Євростату відсутній розподіл за категоріями «учень» та «слухач», проте збираються дані про здобувачів за віковим розподілом, з якого можна виокремити випускників шкіл та доросле населення. Для забезпечення гармонізації слід узгодити понятійний апарат, що використовується при зборі статистичних даних
Напрямок підготовки	Підготовка кваліфікованих робітників здійснюється за широким спектром напрямів, які охоплюють різні галузі економіки та виробництва. Загалом ці напрями можна умовно розділити на декілька великих груп, таких як: виробництво та технології, будівництво та архітектура, транспорт та логістика, сфера обслуговування, сільське господарство та інші	Рекомендується узгодження напрямів підготовки з класифікацією ISCED-F 2013
Працевлаштування	Нині в Україні дослідження щодо кар'єрних траєкторій випускників проводяться на нерегулярній основі та носять несистематичний характер	Євростатом на регулярній основі збираються дані щодо працевлаштування нещодавніх випускників у рамках Опитування робочої сили EU-LFS. Запровадження відповідно до вимог Євростату моніторингу кар'єрних траєкторій випускників закладів ПО на регулярній основі

Складено автором

Висновки. Україна має значний обсяг даних про ПО, проте форми збору та класифікації залишаються здебільшого національними і не дозволяють повноцінно інтегруватися в європейський статистичний простір. Так, серед проблем можна виділити наступні:

1. Застарілість системи збору даних:

- в Україні збір статистичних даних ПО здійснюється на основі паперових та електронних табличних форм державної статистичної звітності (форми № 1 (профтех), № 2 (профтех), № 3 (профтех));
- в ЄС основою для статистики є витяги з адміністративних реєстрів, що забезпечує оперативність та точність даних.

2. Відсутність деталізації за європейськими класифікаціями, зокрема:

- українська освітня статистика у сфері ПО не повністю узгоджена з класифікаціями Євростату, такими як: МСКО-2011 для різних програм здобуття ПО; ISCED-F 2013 для напрямів підготовки; класифікації NUTS для регіонального поділу;

- не збираються дані про інтенсивність участі у навчанні здобувачів та педагогічного персоналу.

3. Обмеженість деталізації вікових категорій. Освітньою статистикою у сфері ПО України вікова структура збирається лише для показника «Учні та слухачі, які навчаються у закладах ПО», при цьому існуючий розподіл по віку не дає змоги проводити зіставлення з даними Євростату.

4. Відсутність системного моніторингу працевлаштування випускників. Дані про працевлаштування випускників закладів ПО збираються

ся на нерегулярній основі і носять несистематичний характер.

5. Обмеженість інформації щодо типів закладів. Освітньою статистикою у сфері ПО України збираються дані лише за державною та комунальною формами власності закладів, який не збігається з типами закладів Євростату.

Серед кроків для вдосконалення та узгодження показників освітньої статистики у сфері ПО України відповідно до стандартів ЄС варто **виділити**:

1. Узгодження понятійного апарату, що використовується під час збору статистичних даних відповідно до європейських визначень. Зокрема, визначення та закріплення термінів «учень», «слухач», «доросле населення» як це використовується в ЄС.

2. Перехід на збір даних із адміністративних реєстрів. Створення єдиного державного реєстру здобувачів, вступників, випускників та працівників закладів ПО. Автоматизація обміну даними між закладами освіти та органами статистики.

3. Уніфікація класифікацій, що використовується під час збору даних у розрізі типів програм здобуття ПО, напрямів підготовки та регіонального розподілу. Розроблення перехідних ключів між класифікатором професій, за яким ведеться підготовка здобувачів та класифікатором ISCED-F 2013.

4. Запровадження розширеної вікової деталізації. Запровадження збору даних у вікових групах, прийнятих ЄС: 15–19 років, 20–24 роки, 25–29 років, 30–34, ... 65+. Застосування вказаного розподілу вікових даних для всіх показників статистики ПО.

5. Відображення у статистичних даних показників рівня інтенсивності участі у навчанні здобувачів та педагогічного персоналу.

6. Запровадження моніторингу працевлаштування випускників на постійній основі.

7. Розширення збору даних щодо типів та форм власності закладів освіти. Запровадження узгодженості типів закладів ПО відповідно до класифікації ЄС.

8. Цифровізація форм звітності закладів ПО. Відмова від збирання освітньої статистики за формами звітності та перехід на збирання інформації у форматі наборів необхідних показників у цифровому форматі, виключивши дублювання даних та забезпечивши автоматизований контроль якості.

Реалізація зазначених вище кроків сприятиме суттєвому покращенню якості освітньої статистики, забезпеченню її гармонізації і порівнюваності зі статистичними даними Європейського Союзу у сфері ПО і позитивно впливатиме на ефективність управління системою професійної освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Державний комітет статистики України, & Міністерство освіти і науки України. (2000a, 3 серпня). *Інструкція щодо заповнення державної статистичної звітності за формою № 1 (профтех) – зведений звіт про підсумки роботи професійно-технічних навчальних закладів* (259/364). <https://ips.ligazakon.net/document/reg4754?an=150&lang=ua>
- Державний комітет статистики України, & Міністерство освіти і науки України. (2000b, 3 серпня). *Інструкція щодо заповнення державної статистичної звітності за формою № 2 (профтех) – «Звіт професійно-технічного навчального закладу про приймання учнів та слухачів на 1 вересня __року»* (259/364). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0534-00>
- Державний комітет статистики України, & Міністерство освіти і науки України. (2000c, 28 листопада). *Інструкція щодо заповнення державної статистичної звітності за формою № 3 (профтех) – «Зведений звіт про контингент учнів та слухачів професійно-технічних навчальних закладів» за __календарний рік* (380/560). <https://ips.ligazakon.net/document/reg5121>
- Єршов, М. (2019). Professional education digital transformation in Ukraine: challenges and perspectives. *Професійна педагогіка*, 1(18), 67–74. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.67-74>
- Іриневиц, Ю.В. (2024). Інформаційно-аналітичне забезпечення управління освітою в умовах цифрової трансформації. *Освітня аналітика України*, 2(53), 17–26. <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2024-5-17-26>
- Кабінет Міністрів України. (2025, 28 березня). *Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року* (300-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2025-p>
- Кваліфікаційна мапа України. (2025). *Регіональне замовлення. Здобувачі освіти станом на 1 квітня 2025 року* [Інтерактивна аналітична платформа]. https://www.futureskills.org.ua/ua/regional_order
- Леснікова, М.В. (2022). Популяризація професійної (професійно-технічної) освіти серед молоді: європейський досвід та кроки з її підвищення в Україні. *Освітня аналітика України*, 4(20), 49–66. <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-4-49-66>
- Леснікова, М.В., & Мельник, С.В. (2018). Вдосконалення форм державної статистичної звітності у сфері професійної освіти. *Освітня аналітика України*, 4(14), 79–89. https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/79_89_Lesnykova.pdf
- CEDEFOP. European Centre for the Development of

- Vocational Training. (2024). *VET Data insights: what is happening with vocational education and training and adult learning in the European Union*. https://www.cedefop.europa.eu/files/2024_28_02_post_2020_vet_policy_15_data_insghts_v11.pdf
- Hryshchenko, M., Derdi, E., Kuznietsov, Y., Paska, T., & Tsybulnyk, Z. (2025). Assessment of the Impact of Changes in Ukraine's Vocational Education System on Graduate Employment and Professional Development. *Futurity Education*, 5(1), 223–248. <https://doi.org/https://doi.org/10.57125/FED.2025.03.25.13>
- European Union. Eurostat. (2025a). *Pupils and students enrolled by education level, sex and age*. [Dataset]. https://doi.org/10.2908/EDUC_UOE_ENRA02
- European Union. Eurostat (2025b, June). *UNESCO OECD Eurostat (UOE) joint data collection – methodology*. [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=UNESCO_OECD_Eurostat_\(UOE\)_joint_data_collection_%E2%80%93_93_methodology#Data_collection_tables_and_comparability_of_collected_data](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=UNESCO_OECD_Eurostat_(UOE)_joint_data_collection_%E2%80%93_93_methodology#Data_collection_tables_and_comparability_of_collected_data)
- European Union. Eurostat (2025c, June). *Vocational education statistics – an overview. Statistics Explained*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Vocational_education_statistics#Vocational_training_within_secondary.2C_post-secondary_non-tertiary_and_short-cycle_tertiary_education
- European Commission. Eurydice. (2024). *National reforms in vocational education and training: Ukraine*. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/ukraine/national-reforms-vocational-education-and-training>

HARMONIZATION OF STATISTICAL INDICATORS OF VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING IN UKRAINE WITH EU STANDARDS

Maryna Lyesnikova

PhD in Economics, Senior Researcher, Head of the Vocational Education Sector, Department of Educational Statistics and Analytics of the State Scientific Institution «Institute of Educational Analytics», Kyiv, Ukraine

Abstract. The article considers the issue of harmonization of statistical reporting in the field of vocational education and training of Ukraine in accordance with Eurostat standards. The current forms of state statistical reporting are analyzed, their shortcomings and inconsistency with European classifications, such as ISCED-2011, ISCED-F 2013, NUTS, are outlined. Unified metadata of key indicators have been formed: students, entrants, graduates, employment, personnel. The main barriers are identified: outdated collection methods, lack of age-specification, discrepancies in the typology of institutions and programs. Ways of improvement are proposed: transition to data collection from administrative registers, harmonization of the conceptual apparatus, creation of digital infrastructure. The study has practical significance for the modernization of the national system of educational statistics in the context of European integration.

Keywords: vocational education and training; educational statistics; harmonization with the EU; statistical indicator; statistical reporting; comparability; harmonization.

Дата публікації: 18 вересня 2025 р.